శ్రీరస్తు.

విభక్తిబోధిని.

ఇది.

మిక్కిలి ఘనత వహించిన దొరతనమువారిచేఁ
జెన్నపురంబున స్థాపింపఁబడియున్న
యూనివర్సిటీయను శాస్త్రపాఠశాలయందు
ఆంధ్రభాషాప్రధానోపాధ్యాయులగు
పరవస్తు - చిన్నయసూరిగారిచేఁ
దెలుఁగుభాషం జదువ దొరకొను బాలురకు
నత్యంతోపయుక్తంబుగ విరచింపంబడి.

వంగీపురం ॥ రామకృష్ణమాచార్యులవారి
సరస్వతీనిలయముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపఁబడియె.

చెన్నపురి.
తండియార్ పేట - తలుపులెక్క ౨౬౮
౧౮౭౫ సం ॥ ఫిబ్రవరి ౨౦.

ఈగ్రంథమందు విభక్త్యాదులకు నేర్పఱిచిన సంకేతాక్షరములు.

సంజ్ఞలు.	వానిసంకేతాక్షరములు.
ప్రథమావిభక్తి.	ప్ర.
ద్వితీయావిభక్తి.	ద్వి.
తృతీయావిభక్తి.	తృ.
చతుర్థీవిభక్తి.	చ.
పంచమీవిభక్తి.	పం.
షష్ఠీవిభక్తి.	ష.
సప్తమీవిభక్తి.	స.
సంబోధనప్రథమావిభక్తి.	సం.
ప్రథమపురుషము.	ప్ర.
మధ్యమపురుషము.	మ.
ఉత్తమపురుషము.	ఉ.
అవ్యయము.	అ.
ఏకవచనము.	ఏ.
బహువచనము.	బ.

నామములమీఁదవచ్చువిభక్తులు.

డు. ము. వు. లు.	ప్రథమావిభక్తి.
ని. ను. ల. కూర్చి.	ద్వితీయావిభక్తి.
చేత. చే. తోడ. తో.	తృతీయావిభక్తి.
కొఱకు. కయి.	చతుర్థీవిభక్తి.
వలన. కంటె. పట్టి.	పంచమీవిభక్తి.
కి. కు. యొక్క. లోపల.	షష్ఠీవిభక్తి.
అందు. ఇందు. న.	సప్తమీవిభక్తి.
ఓ. ఓయి. ఓరి. ఓసి. సంబో[illegible]	

శ్రీరస్తు.

విభక్తిబోధిని.

మహదర్థకము.— రామశబ్దము.

ఏ.	బ.	
రాముఁడు	రాములు	ప్ర
రామునిన్ ... ... రామున్	... రాములన్ ...	ద్వి
రామునిచేతన్ ... రాముచేతన్ ...	... రాములచేతన్	తృ
రామునిచేన్ ... ... రాముచేన్	... రాములచేన్	తృ
రామునితోడన్ ... ... రాముతోడన్	... రాములతోడన్	తృ
రామునితోన్ ... ... రాముతోన్	... రాములతోన్	తృ
రామునికొఱకున్ ... రాముకొఱకున్ ...	...రాములకొఱకున్	చ
రామునికయి ... రాముకయి	... రాములకయి	చ

మహదర్థకము — రామశబ్దము.

ఏ — బ

రామునివలనన్ ...
రామువలనన్ ... } ... రాములవలనన్ } పం

రామునికంటెన్ ...
రాముకంటెన్ ... } ... రాములకంటెన్

రామునకున్ ...
రామునికిన్ ...
రామునియొక్క ...
రాముయొక్క ... } ... { రాములకున్ ... / రాములయొక్క / రాములలోపలన్ } ష

రామునియందున్ ...
రామునందున్ ... } ... { రాములయందున్ / రాములందున్ } స

ఓరాముఁడ ...
ఓరాముఁడా ...
ఓరామ ... ...
ఓరామా ... ... } ... { ఓరాములార ... / ఓరాములారా / ఓరాములు ... } సం

కృష్ణుఁడు, గోవిందుఁడు, దామోదరుఁడు, శివుఁడు, ఇత్యాదులిట్లెయంగుననూహ్యంబులు.

దేశ్యంబులగుబల్లిదాదిశబ్దంబుల సంబోధనంబున డుఁవర్ణంబునిత్యంబుగానగు శేషంబెల్లరామశబ్దంబువలె.

సం { ఓబల్లిదుఁడ ... } ... { ఓబల్లిదులార.... / ఓబల్లిదులారా ...

ఇత్తెఱంగునం బమ్ముఁడు, బొట్టెముఁడు, మొక్కలుఁడు లోనగునవియూహ్యంబులు.

పగఁడు మొదలగుశబ్దంబుల నివర్ణకన్యాగమంబులు నిత్యంబులు.

మహదర్థకము— బాలశబ్దము.

ఏ		బ	
బాలుఁడు	... ...	బాలురు ...	ప్ర
బాలునిఁ బాలుఁ	... ...	బాలురఁ ...	ద్వి
బాలునిచేతఁ బాలుచేతఁ	... ...	బాలురచేతఁ ...	తృ

శేషంబూహ్యంబు,

ఇట్లుభూపాలుఁడు, నెయ్యుఁడు, మార్తుఁడు, అల్లుఁడు, బలియుఁడు, ఇత్యాదులు.

సంబోధనంబునబల్లిదాదిశబ్దంబులుంబోలె నిందుదేశ్యంబులకు నెఱుంగునది.

హరి	... ...	హరులు ...	ప్ర
హరినిఁ హరిఁ	... ...	హరులఁ ...	ద్వి
హరిచేతఁ ... హరిచేఁ ... హరితోడఁ ... హరితోఁ ...		హరులచేతఁ ... హరులచేఁ ... హరులతోడఁ ... హరులతోఁ ...	తృ

ఏ	బ	
హరికొఱకున్ ...	హరులకొఱకున్ ...	చ
హరికయి ...	హరులకయి ...	
హరివలనన్ ...	హరులవలనన్ ...	పం
హరికంటెన్ ...	హరులకంటెన్ ...	
హరికిన్	హరులకున్ ...	ష
హరియొక్క ...	హరులయొక్క ...	
... ...	హరులలోపలన్	
హరియందున్ -	హరులయందున్	స
	హరులందున్	
ఓహరి -	ఓహరులార... ...	సం
ఓహరీ ...	ఓహరులారా	
	ఓహరులు	

ఇత్తెఱంగున నెల్లయికారాంతంబులూహ్యంబులు.

ఏ	బ	
శంభువు	శంభువులు	ప్ర
శంభుఁడు	శంభులు	
శంభువున్	శంభువులన్ ...	ద్వి
శంభునిన్	శంభులన్	
శంభున్		

ఏకవచనము	బహువచనము	
శంభువుచేతన్	శంభువులచేతన్	తృ
శంభునిచేతన్	శంభులచేతన్	
శంభుచేతన్		
శంభువుచేన్	శంభువులచేన్	
శంభునిచేన్	శంభులచేన్ ...	
శంభుచేన్		
శంభువుతోడన్	శంభువులతోడన్	
శంభునితోడన్	శంభులతోడన్	
శంభుతోడన్		
శంభువుతోన్	శంభువులతోన్	
శంభునితోన్	శంభులతోన్ ...	
శంభుతోన్		
శంభువుకొఱకున్ ...	శంభువులకొఱకున్	చ
శంభునికొఱకున్	శంభులకొఱకున్	
శంభుకొఱకున్ ...		
శంభువుకయి	శంభువులకయి ...	
శంభునికయి	శంభులకయి	
శంభుకయి		
శంభువువలనన్ ...	శంభువులవలనన్	పం
శంభునివలనన్	శంభులవలనన్ ...	
శంభువలనన్		
శంభువుకంటెన్ ...	శంభువులకంటెన్	
శంభునికంటెన్ ...	శంభులకంటెన్	
శంభుకంటెన్		

మహదర్థకము—శంభుశబ్దము.

ఏ		బ	
శంభువునకున్ ...... శంభునకున్ .... శంభునికిన్	...	శంభువులకున్ ... శంభులకున్ ...	ష
శంభువుయొక్క ... శంభునియొక్క ... శంభుయొక్క	...	శంభువులయొక్క శంభులయొక్క	
,, ,, ,, ...	...	శంభువులలోపలన్	
,, ,, ,, ...	...	శంభులలోపలన్	
శంభువునందున్ ...	...	శంభువులయందున్	స
శంభువందున్ ...	...	శంభువులందున్..	
శంభునియందున్	...	శంభులయందున్	
శంభునందున్ ...	...	శంభులందున్ ...	
ఓశంభువ ... ... ఓశంభువా ... ... ఓశంభుడ ... ... ఓశంభుడా .. ... ఓశంభూ	...	ఓశంభువులార ... ఓశంభువులారా ఓశంభులార ... ఓశంభులారా ఓశంభువులు ... ఓశంభులు......	సం

సంస్కృతసమంబులు మహదర్థకంబులునగు నెల్లి యుకారాంతంబులు మన్వాదిభిన్నంబులిత్తెఱంగున నయూహ్యంబులు.

మనువు	మనువులు ... ...
మనువున్	మనువులన్ ......

మహదర్థకము — మనుశబ్దము.

ఏ	బ	
మనువుచేతన్	మనువులచేతన్ ...	తృ
మనువుచేన్	మనువులచేన్ ...	
మనువుతోడన్	మనువులతోడన్ ...	
మనువుతోన్	మనువులతోన్	
మనువుకొఱకున్ ...	మనువులకొఱకున్ ...	చ
మవుసుకయి	మనువులకయి ...	
మనువువలనన్	మనువులవలనన్ ...	పం
మనువుకంటెన్	మనువులకంటెన్ ...	
మనువునకున్	మనువులకున్ ...	ష
మనువుయొక్క	మనువులయొక్క ...	
... ...	మనువులలోపలన్	
మనువుయందున్	మనువులయందున్	స
మనువందున్	మనువులందున్	
ఓమనువ	ఓమనువులార ...	సం
ఓమనువా ...	ఓమనువులారా ...	
ఓమనూ ...	ఓమనువులు ...	

అమహదర్థకంబులగునుకారాంతంబులెల్లనిత్తెఱంగునన

యూహ్యంబులు.

తర్వాదులకువువర్ణాగమంబు వైకల్పికంబు.

తరువు	తరువులు ... ...
	తరులు ... ...

ఇత్యాదులెఱుంగునది.

ఏ	బ	
వనిత	వనితలు	ప్ర
వనితన్	వనితలన్	ద్వి
వనితచేతన్	వనితలచేతన్ ...	తృ
వనితచేన్	వనితలచేన్ ...	
వనితతోడన్ ...	వనితలతోడన్ ...	
వనితతోన్	వనితలతోన్ ...	
వనితకొఱకున్ ...	వనితలకొఱకున్ ...	చ
వనితకయి	వనితలకయి ...	
వనితవలనన్	వనితలవలనన్ ...	పం
వనితకంటెన్ ...	వనితలకంటెన్ ...	
వనితకున్	వనితలకున్ ...	ష
వనితయొక్క ...	వనితలయొక్క ...	
... ...	వనితలలోపలన్ ..	
వనితయందున్	వనితలయందున్ ...	స
	వనితలందున్ ...	
ఓవనిత	ఓవనితలార ...	సం
ఓవనితా ...	ఓవనితలారా ...	
	ఓవనితలు ...	

లత-విద్య-ఇత్యాద్యమహదర్థకంబులును పిత-మాత-మొదలగు డాబంతంబులును-గోడ-మేడ-అయ్యా-అక్క-ఇత్యాది స్త్రీసమంబులును నిత్తెఱంగుననూహ్యంబులు.

ఏ	బ	
వనము	వనములు	ప్ర
వనమ్ము	వనమ్ములు ...	
వనంబు	వనంబులు ...	
వనముఁ	వనములఁ ...	ద్వి
వనమ్ముఁ ...	వనమ్ములఁ ...	
వనంబుఁ ...	వనంబులఁ ...	
వనముచేతఁ ...	వనములచేతఁ ...	తృ
వనమ్ముచేతఁ ...	వనమ్ములచేతఁ ...	
వనంబుచేతఁ ...	వనంబులచేతఁ ...	
వనముచేఁ ...	వనములచేఁ ...	
వనమ్ముచేఁ ...	వనమ్ములచేఁ ...	
వనంబుచేఁ ...	వనంబులచేఁ ...	
వనముతోడఁ ...	వనములతోడఁ ...	
వనమ్ముతోడఁ ...	వనమ్ములతోడఁ ...	
వనంబుతోడఁ ...	వనంబులతోడఁ ...	
వనముతోఁ ...	వనములతోఁ ...	
వనమ్ముతోఁ ...	వనమ్ములతోఁ ...	
వనంబుతోఁ ...	వనంబులతోఁ ...	

ఏ	బ	
వనముకొఱకున్ ...	వనములకొఱకున్ ...	చ
వనమ్ముకొఱకున్ ...	వనమ్ములకొఱకున్	
వనంబుకొఱకున్ ...	వనంబులకొఱకున్	
వనముకయి ...	వనములకయి ...	
వనమ్ముకయి	వనమ్ములకయి ...	
వనంబుకయి ...	వనంబులకయి ...	
వనమువలనన్ ...	వనములవలనన్ ...	పం
వనమ్మువలనన్ ...	వనమ్ములవలనన్ ...	
వనంబువలనన్ ...	వనంబులవలనన్ ...	
వనముకంటెన్ ...	వనములకంటెన్ ...	
వనమ్ముకంటెన్ ...	వనమ్ములకంటెన్ ...	
వనంబుకంటెన్ ...	వనంబులకంటెన్ ...	
వనమునకున్	వనములకున్ ...	ష
వనమ్మునకున్	వనమ్ములకున్ ...	
వనంబునకున్	వనంబులకున్ ...	
వనముయొక్క ...	వనములయొక్క ...	
వనమ్ముయొక్క	వనమ్ములయొక్క ...	
వనంబుయొక్క ...	వనంబులయొక్క ...	
... ...	వనములలోపలన్ ...	
... ...	వనమ్ములలోపలన్ ..	
... ...	వనంబులలోపలన్ ..	

ఏ	బ
వనమునందుఁ	వనములయందుఁ
వనమందుఁ	వనములందుఁ
వనమ్మునందుఁ	వనమ్ములయందుఁ
వనమ్మందుఁ	వనమ్ములందుఁ
వనంబునందుఁ	వనంబులయందుఁ
వనంబందుఁ	వనంబులందుఁ
వనమునఁ
వనమ్మునఁ
వనంబునఁ

... స.

ఓవనమ ... ... ఓవనములార ...
ఓవనమా ... ... ఓవనములారా ...
ఓవనమ్మ ... ఓవనమ్ములార...
ఓవనమ్మా ... ... ఓవనమ్ములారా
ఓవనంబ ... ఓవనంబులార ...
ఓవనంబా ... ఓవనంబులారా
... ... ఓవనములు ...
... ... ఓవనమ్ములు ...
... ... ఓవనంబులు ...

సం

తలుచుగా మువర్ణాంతశబ్దంబులకెల్ల నిత్తెఱంగున
రూపనిష్పత్తియూహ్యంబు.

త్రాడుశబ్దము.

అమహదర్థకమాపవిభక్తికాంతము.

ఏ	బ	
త్రాడు	త్రాడులు ... త్రాళ్లు ... ... త్రాళులు ...	ప్ర
త్రాటిని	త్రాడులను ... త్రాళ్లను ... ... త్రాళులను ...	ద్వి
త్రాటను ... త్రాటిచేతను ..	త్రాడులచేతను ... త్రాళ్లచేతను ... త్రాళులచేతను ...	తృ
త్రాటిచేన	త్రాడులచేన త్రాళ్లచేన ... త్రాళులచేన	
త్రాటితోడను ...	త్రాడులతోడను ... త్రాళ్లతోడను ... త్రాళులతోడను ...	
త్రాటితోన ...	త్రాడులతోన ... త్రాళ్లతోన ...	

ఏ	బ	
త్రాటికొఱకున్	త్రాడులకొఱకున్...	చ
	త్రాళ్లకొఱకున్...	
	త్రాళులకొఱకున్	
త్రాటికయి	త్రాడులకయి ...	
	త్రాళ్లకయి......	
	త్రాళులకయి ...	
త్రాటివలనన్	త్రాడులవలనన్...	పం
	త్రాళ్లవలనన్ ...	
	త్రాళులవలనన్ ...	
త్రాటికంటెన్......	త్రాడులకంటెన్...	
	త్రాళ్లకంటెన్ ...	
	త్రాళులకంటెన్...	
త్రాటికిన్...... ...	త్రాడులకున్ ...	ష
	త్రాళ్లకున్... ...	
	త్రాళులకున్......	
త్రాటియొక్క	త్రాడులయొక్క...	
	త్రాళ్లయొక్క...	
	త్రాళులయొక్క...	
	త్రాడులలోపలన్	
	త్రాళ్లలోపలన్...	
	త్రాళులలోపలన్	

త్రాడుశబ్దము.— కన్నెశబ్దము.

ఏ		బ	
త్రాటన్...... త్రాటియందున్	...	త్రాడులయందున్ త్రాడులందున్ ... త్రాళ్లయందున్... త్రాళ్లందున్ ... త్రాళులయందున్ త్రాళులందున్ ...	స
ఓ త్రాడ...... ఓ త్రాడా......	...	ఓ త్రాడులార ... ఓ త్రాడులారా ... ఓ త్రాళ్లార ... ... ఓ త్రాళ్లారా...... ఓ త్రాళులార ... ఓ త్రాళులారా ... ఓ త్రాడులు ...... ఓ త్రాళ్లు ... ... ఓ త్రాళులు	సం

అమహదర్థకము కన్నెశబ్దమాపవిభక్తికాంతము.

ఏ			బ			
కన్నె	...	...	కన్నెలు	...	...	ప్ర

ఏ	బ	
ంటన్ ...	... ...	తృ
ంటిచేతన్	కన్నులచేతన్ ...	
ంటిచేన్	కన్నులచేన్......	
ంటితోడన్	కన్నులతోడన్ ...	
ంటితోన్	కన్నులతోన్......	
ంటికొఱకున్	కన్నులకొఱకున్...	చ
ంటికయి	కన్నులకయి......	
ంటివలనన్	కన్నులవలనన్	పం
ంటికంటెన్	కన్నులకంటెన్......	
ంటికిన్	కన్నులకున్	ష
ంటియొక్క	కన్నులయొక్క......	
... ...	కన్నులలోపలన్...	
కంటన్	కన్నులయందున్...	స
కంటియందున్.........	కన్నులందున్......	
ఓకన్న ... ... / ఓకన్నా.........	ఓకన్నులార ... ... / ఓకన్నులారా ...... / ఓకన్నులు	సం

మిన్ను - విన్ను - మన్ను - ఇత్యాదులిట్లూహ్యంబులు.

అమహదర్థకమౌపవిభక్తికాంతము.

ఏ	బ	
విల్లు	విల్లులు ... ... వింటులు ... ... విండ్లు	ప్ర
వింటిన్	విల్లులన్ ... ... వింటులన్ ...... విండ్లన్	ద్వి
వింటన్ ... ... వింటిచేతన్ ...	విల్లులచేతన్...... వింటులచేతన్ ... విండ్లచేతన్... ...	తృ
వింటిచేన్	విల్లులచేన్......... వింటులచేన్ ...... విండ్లచేన్	
వింటితోడన్	విల్లులతోడన్ ..... వింటులతోడన్ ... విండ్లతోడన్......	
వింటితోన్	విల్లులతోన్....... వింటులతోన్......	

ఏ	బ	
ంటికొఱకున్	విల్లులకొఱకున్ విండ్లకొఱకున్ విండ్లకొఱకున్	చ
ంటికయి	విల్లులకయి విండ్లకయి విండ్లకయి	
ంటివలనన్	విల్లులవలనన్ విండులవలనన్ విండ్లవలనన్	పం
ంటికంటెన్	విల్లులకంటెన్ విండులకంటెన్ విండ్లకంటెన్	
ంటికిన్	విల్లులకున్ విండులకున్ విండ్లకున్	ష
ంటియొక్క	విల్లులయొక్క విండులయొక్క విండ్లయొక్క	
....	విల్లులలోపలన్ విండులలోపలన్ విండ్లలోపలన్	

విల్లుశబ్దము—జవరాలుశబ్దము.

వింటియందుఁ .. / వింటఁ	విల్లులయందుఁ... / విల్లులందుఁ ...... / వింఢులయందుఁ... / వింఢులందుఁ...... / విండ్లయందుఁ... / విండ్లందుఁ	స
ఓవిల్లి........... / ఓవిల్లా..........	ఓవిల్లులార......... / ఓవిల్లులారా ...... / ఓవింఢులార .. ... / ఓవింఢులారా...... / ఓవిండ్లార .... / ఓవిండ్లారా ... ... / ఓవిల్లులు ... ... / ఓవింఢులు......... / ఓవిండ్లు...........	సం

పల్లి - ముల్లి - ఇత్యాదులిట్లూహ్యంబులు.

మహత్వర్థకము— జవరాలుశబ్దము.

ఏ	బ	
జవరాలు...	జవరాండ్రు	ప్ర
జవరాలిఁ	జవరాండ్రఁ	ద్వి
జవరాలిచేతఁ.........	జవరాండ్రచేతఁ ...	తృ
జవరాలిచేఁ	జవరాండ్రచేఁ......	తృ
జవరాలితోఁ	జవరాండ్రతోఁ	తృ

జవరాలుశబ్దము.

ఏకవచనము		బహువచనము	విభక్తి
వరాలికొఱకున్	...	జవరాండ్రకొఱకున్	చ
వరాలికయి	...	జవరాండ్రకయి ...	
వరాలివలనన్	...	జవరాండ్రవలనన్	పం
వరాలికంటెన్	...	జవరాండ్రకంటెన్	
వరాలికిన్	...	జవరాండ్రకున్ ...	ష
వరాలియొక్క	...	జవరాండ్రయొక్క	
"	"	జవరాండ్రలోపలన్	
వరాలియందున్	...	జవరాండ్రయందున్ జవరాండ్రందున్	స
ఓజవరాల... ఓజవరాలా...	...	ఓజవరాండ్రార ఓజవరాండ్రారా ఓజవరాండ్రు	సం

ఇల్లు-ఇల్లాలు-ముద్దరాలు- కొమరాలు -ఇత్యాదులు

మహదర్థకము.—తచ్ఛబ్దార్థకము.

ఏకవచనము		బహువచనము	విభక్తి
...ండు ...	...	వారు ... వారలు ... ... వాండ్రు ...	ప్ర
...నిన్ ...	...	వారిన్ ... ... వారలన్ ... వాండ్రన్ ...	ద్వి
...నిచేతన్ ...	...	వారిచేతన్ ... వారలచేతన్ ... వాండ్రచేతన్ ...	తృ

శేషమూహ్యంబు

మహదర్థకము—ఏతదర్థకము.

ఏ   బ

వీఁడు	వీరు	
	వీరలు	
	వీండ్రు	

సర్వము పూర్వశబ్దంబట్లు.

మహదర్థకము - యత్కిమర్థకము.

ఏ	బ	
ఏవాఁడు ...	ఏవారు ...	గ్రా
ఎవ్వాఁడు ...	ఏవారలు	
ఎవ్వఁడు	ఏవాండ్రు ...	
ఏవఁడు	ఎవ్వారు	
ఏఁడు	ఎవ్వారలు ...	
	ఎవ్వాండ్రు ...	
	ఎవ్వరు ...	
	ఎవ్వాండ్రు ...	
	ఎవరు	
	ఎవండ్రు ...	
	ఏరు	

శేషంబూహ్యంబు, ఏనినిత్యాదిరూపంబులు గ్రామ్యంబులు

అమహదర్థకము—తచ్ఛబ్దార్థకము.

అది	అవి
అద్ది	అవ్వి
ఆయది	ఆయవి
అయ్యది	అయ్యవి

డానిఁ
ఆదానిఁ
అద్దానిఁ } ... ... వానిఁ

శేషంబు సుగమంబు.

అమహదర్థకము—ఏతదర్థకము.

ఇది ... ... ఇవి

ఇద్ది ... ... ఇవ్వి

ఈయది ... ... ఈయవి

ఇయ్యది ... ... ఇయ్యవి

దీనిఁ
ఈదానిఁ
ఇద్దానిఁ } ... ... వీనిఁ

శేషంబూహ్యంబు,

అమహదర్థకము- యత్కిమర్థకము,

ఏది ... ... ఏవి

ఎది. ... ... ఎవి

ఎద్ది ... ... ఎవ్వి

ఏయది ... ... ఏయవి

ఎయ్యది ... ... ఎయ్యవి

దేనిఁ ... ... ఏనిఁ

ఏదానిఁ ... ... ఏవానిఁ

ఎద్దానిఁ ... ... ఎవ్వానిఁ

ఇత్యాదికంబూహ్యంబు.

మహతీవాచ్యంబగునపుడు బహువచనంబు

మహదర్థంబట్లగు, పూజ్యతయందుత దేతద్య
త్త్యర్థంబులందోలి నేకత్వంబునందు

అతఁడు	ఇతఁడు	ఎతఁడు
ఆతఁడు	ఈతఁడు	ఏతఁడు

ఇత్యాదిరూపంబులూహ్యంబులు.

మహత్యర్థంబునందు.

ఆపె	ఈపె	ఏపే
ఆమె	ఈమె	ఏమె
ఆకె	ఈకె	ఏకే

ఇత్యాదులూహ్యంబులు.

యుష్మచ్ఛబ్దార్థకము.

నీవు ... } ..... { మీరు ... / మీరలు ... / ఈరు ... ... / ఈరలు... ... } ప్ర
ఈవు...

నిన్నుఁ ... ... మిమ్ముఁ... ... } ద్వి
నినుఁ ... ... మిముఁ ...
నీచేతఁ ... ... మీచేతఁ ... ... తృ
నీకుఁ ... ... మీకుఁ ... ... చ

శేషంబూహ్యంబు.

అస్మచ్ఛబ్దార్థకము.

నేను } .... { మేము ... ... / నేము ... ... / ఏము ... ... } ప్ర
ఏను

నన్నున్	మమ్మున్ ...	}	ద్వి
నను	మముస్ ...		
నాచేతన్ ...	మాచేతన్ ...		తృ

శేషంబూహ్యంబు.

ఆత్మన్మబ్దార్థకము.

తాను ...	తాము	ప్ర
	తమరు	
	తారు	

తన్నున్	తమ్మున్ ...	}	ద్వి
తనున్	తమున్ ...		
తనచేతన్ ...	తమచేతన్ ...		తృ

శేషంబూహ్యంబు,

ఉభయార్థము నిత్యబహువచనాంతము - మనము - మనలన్ - మనచేతన్ - ఇత్యాదికమూహ్యంబు యుష్మదాదులకు సర్వార్థంబులరూపంబు తుల్యంబు.

మహదర్థకములు.

నిత్యబహువచనాంతములు.

సర్వార్థకము.	ఇయదర్థకము	కియదర్థకము
అందఱు / అందోఱు	ఇందఱు	ఎందఱు
అందఱన్ / అందోఱన్	ఇందఱన్	ఎందఱన్

అమహదర్థకము.

అన్ని	ఇన్ని	కొన్ని

అన్నిటికి ఇన్నిటికి కొన్నిటికి - ఇత్యాదులు.

అంతట స్వరపూర్వకంబగు లువర్ణంబు నత్వంబువికల్పంబునలోపించు॥ ఉదాహరణము॥ రాముల్, వనముల్

ఓశబ్దంబులేకయును సంబోధనాంతంబువ్యవహరింపనగు-ఉదాహరణము-రామ-రామా-రాముఁడ-రాముఁడా ఇట్లంతటనూహ్యంబు॥ పురుషామంత్రణంబునందోయియనియు నీచపురుషసంబోధనంబునం దోరియనియు నీచస్త్రీసంబోధనంబునందోసియనియు వ్యవహరింపఁబడు॥ ఓసిదుష్టురాల- ఓరిదుష్టాత్మ॥ఓరి యోసి యనునవి మైత్రియందుంగలవర్గవిశేషంబున దీర్ఘాంతంబులుంగలవు... ఇట్లుబాలబుద్ధివైశద్యంబుకొఱకుఁగొందొకసుబంతంబులు ప్రదర్శింపంబడియె నింకఁ గ్రియాపదంబులు వకాణించెద.

వండుధాతువు-సకర్మకము-కర్త్రర్థకము.

వర్తమానార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండుచున్నాఁడు వండుచున్నది	వండుచున్నారు వండుచున్నవి
మ	వండుచున్నావు	వండుచున్నారు
ఉ	వండుచున్నాను	వండుచున్నాము

భూతార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండెను	వండిరి

వండుధాతువు - కర్త్రర్థకము.

మ...	వండితివి / వండితి	..... వండితిరి... ... ...
ఉ..	వండితిని...	...వండితిమి... ... ...

భవిష్యదర్థకము,

	ఏ	బ
ప్ర	వండఁగలఁడు ... / వండఁగలదు ...	వండఁగలరు ... / వండఁగలవు
మ...	వండఁగలవు... ...	వండఁగలరు ...
ఉ..	వండఁగలను... ...	వండగలము ...

తద్ధర్మార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండును	... వండుదురు... ...
మ...	వండుదువు / వండుదు	... వండుదురు... ...
ఉ...	వండుదును...	... వండుదుము ...

తద్ధర్మార్థకము
రూపాంతరము.

	ఏ	బ
ప్ర.	వండెడును... / వండెడిని ..	... వండెదరు ...
మ..	వండెదవు... / వండెదు......	...... వండెదరు ...
ఉ	వండెదను ...	వండెదము ...

ఇది భావ్యర్థకమని కొందఱందురు.

త్రిక   కర్త్రర్థకము

ప్రార్థనాద్యర్థకము.

	ప		బ
మ	వండుము	...	వండుఁడు

ఉభయకర్తృకప్రార్థనాద్యర్థకము.

	*		బ
ఉ	*		వండుదము

వ్యతిరేకార్థకము.

	ప		బ	
ప్ర	వండఁడు	...	వండరు	
	వండదు	...	వండవు	
మ	వండవు	...	వండరు	...
ఉ	వండను	...	వండము	...

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము.

మ	వండకుము	...	వండకుఁడు	...

*	భావార్థకము	వండుట	...	*
*	వ్యతిరేకభావార్థకము	వండమి	...	*
*	క్త్వార్థకము ...	వండి	...	॥అ॥
*	వ్యతిరేకక్త్వార్థకము...	వండక	...	॥అ॥
*	తుమున్నాద్యర్థకము...	వండను	...	॥అ॥
*	శత్రర్థకము ...	వండుచున్	...	॥అ॥
*	ఆనంతర్యార్థకము ...	వండుఁడున్		॥అ॥
*	చేదాద్యర్థకము ...	వండినన్	...	॥అ॥

* వర్తమానార్థకవిశేషణము వంచుచున్న ... *
* భూతార్థకవిశేషణము వంచిన ... *
* భవిష్యదర్థకవిశేషణము వంచఁగల ... *

తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు.
- వంచు ... *
- వంచెడు ... *
- వంచెడి ... *

వ్యతిరేకార్థకవిశేషణము వంచని ... *

ఇవివిశేష్యంబులతోడనిత్యంబుగాసమసించు - వీనికి త్రిగాగమంబువికల్పంబుగానగు॥ ఉదాహరణము॥ వంచు చున్నట్టిమనుజుఁడు వంచుచున్నమనుజుఁ డిత్యాదులూ హ్యంబులు. *

ఈధాతువునకు భావార్థంబునవంటయనియుంగర్మా ర్థంబునవంటకమనియు విశేషరూపంబులుగలవు.

కర్మార్థకము.

వర్తమానార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వంచఁబడుచున్నాఁడు వంచఁబడుచున్నది	వంచఁబడుచున్నారు వంచఁబడుచున్నవి
మ	వంచఁబడుచున్నావు	వంచఁబడుచున్నారు
ఉ	వంచఁబడుచున్నాను	వంచఁబడుచున్నాము

భూతార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వంచఁబడియెను వంచఁబడెను	వంచఁబడిరి ...

	ఏ	బ
మ	వండఁబడితివి ... / వండఁబడితి ...	వండఁబడితిరి
ఉ	వండఁబడితిని ...	వండఁబడితిమి ...

భవిష్యదర్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండఁబడఁగలఁడు / వండఁబడఁగలదు	వండఁబడఁగలరు / వండఁబడఁగలవు
మ	వండఁబడఁగలవు	వండఁబడఁగలరు ...
ఉ	వండఁబడఁగలను	వండఁబడఁగలము ...

తద్ధర్మార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండఁబడును ...	వండఁబడుదురు
మ	వండఁబడుదువు / వండఁబడుదు	వండఁబడుదురు ...
ఉ	వండఁబడుదును ...	వండఁబడుదుము ...

తద్ధర్మార్థకము.
రూపాంతరము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండఁబడియెడును / వండఁబడియెడిని	వండఁబడియెదరు
మ	వండఁబడియెదవు / వండఁబడియెదు	వండఁబడియెదరు ...
ఉ	వండఁబడియెదను	వండఁబడియెదము

కర్మార్థకము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము.

	ఏ		బ	
మ	వండఁబడుము	...	వండఁబడుఁడు	...

ఉభయకర్మకప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ	*		వండఁబడుదము	

వ్యతిరేకార్థకము.

	ఏ		బ	
ప్ర	వండఁబడఁడు	...	వండఁబడరు	
	వండఁబడదు	...	వండఁబడవు	
మ	వండఁబడవు	...	వండఁబడరు	...
ఉ	వండఁబడను	...	వండఁబడము	...

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము.

మ	వండఁబడకుము	...	వండబడకుఁడు	...

భావార్థకము	...	వండఁబడుట	... *
వ్యతిరేకభావార్థకము		వండఁబడమి	...
క్త్వార్థకము	...	వండఁబడి	... ॥అ॥
వ్యతిరేకక్త్వార్థకము		వండఁబడక	... ॥అ॥
తుమునాద్యర్థకము		వండఁబడన్ ...	॥అ॥
శత్రర్థకము	...	వండఁబడుచున్	॥అ॥
అనంతర్యార్థకము	...	వండఁబడుడున్	॥అ॥
చేదాద్యర్థకము	...	వండఁబడినన్	॥అ॥
వర్తమానార్థకవిశేషణము		వండఁబడుచున్న	

ఏ	బ

* భూతార్థకవిశేషణములు { వండఁబడిన …
వండఁబడ్డ …

* భవిష్యదర్థకవిశేషణము వండఁబడఁగల

* తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు { వండఁబడు …
వండఁబడియెడు …
వండఁబడియెడి …

* వ్యతిరేకార్థకవిశేషణము వండఁబడని …

వీనికింబూర్వోక్తప్రకారంబు గాసమాసంబునట్టిగా
.గమంబును నెఱుంగునది.

ణ్యంతకర్త్రర్థకము.

వర్తమానార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండింపుచున్నాఁడు	వండింపుచున్నారు
	వండింపుచున్నది	వండింపుచున్నవి
మ	వండింపుచున్నావు	వండింపుచున్నారు
ఉ	వండింపుచున్నాను	వండింపుచున్నాము

ఇచటవర్తమానంబున నించుగాగమచువర్ణంబునకుం బకారాదేశంబుశబ్దశాస్త్రవ్యాఖ్యాతలయభిప్రాయం బుననుసరించివ్రాయంబడెఁగాని ప్రయోగంబులయం దుమృగ్యంబు. *

భూతార్థకము,

ప్ర వండించెను … వండించిరి …

	ఏ	బ
మ...	వండించితివి / వండించితి-	...... వండించితిరి ... ...
ఉ ...	వండించితిని	...... వండించితిమి .....

భవిష్యదర్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండింపఁగలఁడు ...	వండింపఁగలరు ...
	వండింపఁగలదు	వండింపఁగలవు ...
మ ...	వండింపఁగలవు ...	వండింపఁగలరు ......
ఉ ...	వండింపఁగలను ...	వండింపఁగలము... ...

తద్ధర్మార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండించును	వండింతురు ...... / వండింపుదురు ...
మ ...	వండింతువు......... / వండింతు... ... ... / వండింపుదువు ... / వండింపుదు.........	వండింతురు .. .. / వండింపుదురు......
ఉ ...	వండింతును...........	వండింతుము ......
	వండింపుదును	వండింపుదుము ...

తద్ధర్మార్థకము.

రూపాంతరము.

	ప	బ
ప్ర...	వండించెడుఁ... / వండించెడిఁ...	......వండించెదరు......
మ...	వండించెదవు... / వండించెదు...	..... వండించెదరు......
ఉ......	వండించెదఁ ...	...వండించెదము ...

ప్రార్థనాద్యర్థకము.

	ప	బ
మ......	వండింపుము........	వండింపుఁడు ....

ఉభయకర్తృకప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ ... ... { వండింతము .... / వండింపుదము ... ... }

వ్యతిరేకార్థకము.

	ప	బ
ప్ర...	వండింపఁడు	వండింపరు......
	వండింపదు	వండింపవు ... ...
మ......	వండింపవు ...	... వండింపరు......
ఉ......	వండింపను ...	... వండింపము ...

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము

	ప	బ
మ ...	వండింపకుము ...	... వండింపకుఁడు ...

* భావార్థకము ... ... వండించుట... *
* వ్యతిరేకభావార్థకము ... వండింపమి... *
* క్త్వార్థకము ... ... వండించి... ||అ||
* వ్యతిరేకక్త్వార్థకము ... వండింపక ||అ||
* తుమున్నాద్యర్థకము ... వండింపన్ ||అ||
* శత్రర్థకము ... ... వండించుచున్ ||అ||
* ఆనంతర్యార్థకము ... వండించుడున్ ||అ||
* చేదాద్యర్థకము ... ... వండించినన్ ||అ||
* వర్తమానార్థకవిశేషణము... వండింపుచున్న...
* భూతార్థకవిశేషణము...... వండించిన .....
* భవిష్యదర్థకవిశేషణము ... వండింపఁగల ...
* తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు... { వండించు ... ... / వండించెడు... ... / వండించెడి......
* వ్యతిరేకార్థకవిశేషణము ... వండింపని ......

సమాసాదిగాగమంబులుపూర్వప్రకారంబుగాఁదె లియునది.

ణ్యంతకర్మార్థకము.

వర్తమానార్థకము.

ఏ ... బ

ప్ర { వండింపఁబడుచున్నాఁడు-వండింపఁబడుచున్నారు / వండింపఁబడుచున్నది... వండింపఁబడుచున్నవి

మ... వండింపఁబడుచున్నావు వండింపఁబడుచున్నారు

ఉ... వండింపఁబడుచున్నాను-వండింపఁబడుచున్నాము

ణ్యంతకర్మార్థకము.

భూతార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండింపఁబడియెన్ వండింపఁబడెన్ ...	...వండింపఁబడిరి ...
మ...	వండింపఁబడితివి ... వండింపఁబడితి	...వండింపఁబడితిరి
ఉ...	వండింపఁబడితిన్...	...వండింపఁబడితిమి

భవిష్యదర్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండింపఁబడగలఁడు... వండింపఁబడగలదు...	వండింపఁబడగలరు- వండింపఁబడగలవు-
మ......	వండింపఁబడఁగలవు	వండింపఁబడగలరు
ఉ......	వండింపఁబడఁగలన్	వండింపఁబడగలము

తద్ధర్మార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండింపఁబడున్	... వండింపఁబడుదురు
మ...	వండింపఁబడుదువు వండింపఁబడుదు	వండింపఁబడుదురు
ఉ...	... వండింపఁబడుదున్...	వండింపఁబడుదుము

తద్ధర్మార్థకము.

రూపాంతరము.

	ఏ	బ
ప్ర...	వండింపఁబడియెడున్ వండింపఁబడియెడిన్	వండింపఁబడియెదరు

మ... { వందింపఁబడియెదవు / వందింపఁబడియెదు- } వందింపఁబడియెదరు

ఉ ... వందింపఁబడియెదను ... వందింపఁబడియెదము

ప్రార్థనాద్యర్థకము.

	ప	బ
మ ...	వందింపఁబడుము ...	వందింపఁబడుఁడు ...

ఉభయకర్మకప్రార్థనాద్యర్థకము.

	*	బ
ఉ	*	వందింపఁబడుదము

వ్యతిరేకార్థకము.

	ప	బ
ప్ర...	వందింపఁబడఁడు ...	వందింపఁబడరు ...
	వందింపఁబడదు ...	వందింపఁబడవు ...
మ ...	వందింపఁబడవు ...	వందింపఁబడరు ... ...
ఉ ...	వందింపఁబడను ...	వందింపఁబడము ... ...

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము.

	ఏ	బ
మ ...	వందింపఁబడకుము ...	వందింపఁబడకుఁడు

---

* భావార్థకము ... ... వందింపఁబడుట... *
* వ్యతిరేకభావార్థకము ...... వందింపఁబడమి.. *
* క్త్వార్థకము ... ... వందింపఁబడి... ॥అ॥
* వ్యతిరేకక్త్వార్థకము ... వందింపఁబడక.. ॥అ॥

* తుమున్నాద్యర్థకము ... వండింపఁబడన్ ॥అ॥
* శత్రర్థకము ... ... వండింపఁబడుచున్ ॥అ॥
* ఆనంతర్యార్థకము ...... వండింపఁబడుడున్ ॥అ॥
* చేదాద్యర్థకము ... ... వండింపఁబడినన్ ॥అ॥
* వర్తమానార్థకవిశేషణము వండింపఁబడుచున్న
* భూతార్థకవిశేషణములు { వండింపఁబడిన ... / వండింపఁబడ్డ ..... }
* భవిష్యదర్థకవిశేషణము ... వండింపఁబడఁగల ...
* తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు { వండింపఁబడు / వండింపఁబడెడు / వండింపఁబడెడి }
* వ్యతిరేకార్థకవిశేషణము వండింపఁబడని ......

సమాసంబట్టి గాగమంబును బోలిటియగ్లు నుండును గాఁగలుగుచుండుసనది.

ఆత్మనేపదార్థకము.

క్రియాఫలంబు కర్తృగామియగునపుడు కొను ధాతువు ధాతువునకనుప్రయుక్తంబగుం గొను ధాతువు పరంబగునపుడు ధాత్వంతోకారంబున కికారంబు వికల్పంబుగా నాదేశంబగునదియ యాత్మనేపదార్థకంబనంబడు.

వర్తమానార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండికొనుచున్నాఁడు...	వండికొనుచున్నారు
	వండికొన్చున్నాఁడు...	వండికొన్చున్నారు
	వండికొంచున్నాఁడు...	వండికొంచున్నారు
	వండుకొనుచున్నాఁడు	వండుకొనుచున్నారు
	వండుకొన్చున్నాఁడు	వండుకొన్చున్నారు
	వండుకొంచున్నాఁడు -	వండుకొంచున్నారు
	వండికొనుచున్నది ...	వండికొనుచున్నవి
	వండికొన్చున్నది......	వండికొన్చున్నవి...
	వండికొంచున్నది......	వండికొంచున్నవి
	వండుకొనుచున్నది ...	వండుకొనుచున్నవి
	వండుకొన్చున్నది......	వండుకొన్చున్నవి
	వండుకొంచున్నది ...	వండుకొంచున్నవి
మ	వండికొనుచున్నావు ...	వండికొనుచున్నారు
	వండికొన్చున్నావు...	వండికొన్చున్నారు
	వండికొంచున్నావు ...	వండికొంచున్నారు
	వండుకొనుచున్నావు...	వండుకొనుచున్నారు
	వండుకొన్చున్నావు ...	వండుకొన్చున్నారు
	వండుకొంచున్నావు ...	వండుకొంచున్నారు

ఆత్మనేపదార్థకము.

వర్తమానార్థకము.

	ఏ	బ
ఉ	వండికొనుచున్నాను...	వండికొనుచున్నాము
	వండికొన్చున్నాను ...	వండికొన్చున్నాము ...
	వండికొంచున్నాను...	వండికొంచున్నాము ...
	వండుకొనుచున్నాను...	వండుకొనుచున్నాము
	వండుకొన్చున్నాను...	వండుకొన్చున్నాము...
	వండుకొంచున్నాను...	వండుకొంచున్నాము...

భూతార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండికొనియెను ...	వండికొనిరి ... ...
	వండికొనెను......	వండుకొనిరి... ...
	వండుకొనియెను...	
	వండుకొనెను ...	
మ	వండికొంటివి......	వండికొంటిరి ......
	వండికొంటి	వండుకొంటిరి......
	వండుకొంటివి ...	
	వండుకొంటి......	
ఉ	వండికొంటిని ...	వండికొంటిమి ......
	వండుకొంటిని ...	వండుకొంటిమి......

భవిష్యదర్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండికొనఁగలఁడు ...	వండికొనఁగలరు ...
	వండుకొనఁగలఁడు ...	వండుకొనఁగలరు ...
	వండికొనఁగలదు ...	వండికొనఁగలవు ...
	వండుకొనఁగలదు ...	వండుకొనఁగలవు ...
మ	వండికొనఁగలవు	వండికొనఁగలరు ...
	వండుకొనఁగలవు ...	వండుకొనఁగలరు ...
ఉ	వండికొనఁగలను	వండికొనఁగలము ...
	వండుకొనఁగలను ...	వండుకొనఁగలము ...

ఆత్మనేపదార్థకము.

తద్ధర్మార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండికొనును ...	వండికొనుదురు ...
	వండుకొనును ...	వండికొందురు ......
		వండికొంటురు ......
		వండికొండ్రు ...
		వండికొంట్రు ......
		వండుకొనుదురు ...
		వండుకొందురు ...
		వండుకొంటురు ...
		వండుకొండ్రు ...
		వండుకొంట్రు ......

తద్ధర్మార్థకము.

	ఏ	బ
ము	వండికొనుమువు......	
	వండికొనుము	వండికొనుమురు ...
	వండికొండుమువు......	వండికొండురు ...
	వండికొండుము	వండికొండురు ...
	వండికొండువు......	వండికొండ్రు ...
	వండికొండు	వండికొండ్రు ...
	వండుకొనుమువు ...	వండుకొనుమురు ...
	వండుకొనుము	వండుకొండురు ...
	వండుకొండువు......	వండుకొండురు ...
	వండుకొండుము	వండుకొండ్రు ...
	వండుకొండువు ...	వండుకొండ్రు ...
	వండుకొండు	

ఉ		
	వండికొనుదుఁగా ...	వండికొనుదుము ......
	వండికొందుఁగా ...	వండికొందుము ......
	వండికొండుఁగా......	వండికొండుము ......
	వండుకొనుదుఁగా ...	వండుకొనుదుము ......
	వండుకొందుఁగా......	వండుకొందుము ......
	వండుకొండుఁగా ...	వండుకొండుము ......

తద్ధర్మార్థకము.

రూపాంతరము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండికొనియెడున్ వండికొనియెడిన్ వండుకొనియెడున్ వండుకొనియెడిన్	వండికొనియెదరు ... వండుకొనియెదరు ...
మ	వండికొనియెదవు వండికొనియెదు ... వండుకొనియెదవు వండుకొనియెదు ...	వండికొనియెదరు...... వండుకొనియెదరు ...
ఉ	వండికొనియెదన్ ... వండుకొనియెదన్ ...	వండికొనియెదము...... వండుకొనియెదము ...

ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ప్ర	వండికొనుము... ...	వండికొనుఁడు .. ...
	వండికొమ్ము	వండికొండు ... ...
	వండుకొనుము.........	వండుకొనుఁడు ... ...
	వండుకొమ్ము	వండుకొండు .. ..

ఉభయకర్తృకప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ	... ...	వండికొనుదము... .. వండికొందము ... వండికొండము ... వండుకొనుదము ... వండుకొందము ... వండుకొండము ...

వ్యతిరేకార్థకము.

	ఏ	బ
ప్ర	వండికొనఁడు	వండికొనరు
	వండికొనదు	వండికొనవు
	వండుకొనఁడు	వండుకొనరు
	వండుకొనదు	వండుకొనవు
మ	వండికొనవు	వండికొనరు
	వండుకొనవు	వండుకొనరు
ఉ	వండికొనను	వండికొనము
	వండుకొనను	వండుకొనము

వ్యతిరేక (ప్రా) ర్థనాద్యర్థకము.

	ఏ	బ
మ	వండికొనకుము	వండికొనకుఁడు
	వండుకొనకుము	వండుకొనకుఁడు

భావార్థకము ... ...
- వండికొనుట
- వండికొంట
- వండికోలు
- వండుకొనుట
- వండుకొంట
- వండుకోలు

వ్యతిరేకభావార్థకము	...	వండికొనమి వండుకొనమి	
క్త్వార్థకము	... ...	వండికొని వండుకొని	అ
వ్యతిరేకక్త్వార్థకము	...	వండికొనక వండుకొనక	అ
తుమున్నాద్యర్థకము	...	వండికొనన్ వండుకొనన్	అ
శత్రర్థకము	... ...	వండికొనుచున్ వండికొన్చున్ వండికొంచున్ వండుకొనుచున్ వండుకొన్చున్ వండుకొంచున్	[illegible]
ఆనంతర్యార్థకము	...	వండికొనుడున్ వండుకొనుడున్	అ
చేదాద్యర్థకము	...	వండికొనినన్ వండికొన్నన్ వండుకొనినన్ వండుకొన్నన్	అ

వర్తమానార్థకవిశేషణములు

- వండికొనుచున్న
- వండికొన్చున్న
- వండికొంచున్న
- వండుకొనుచున్న
- వండుకొన్చున్న
- వండుకొంచున్న

భూతార్థకవిశేషణములు

- వండికొనిన
- వండికొన్న
- వండుకొనిన
- వండుకొన్న

భవిష్యదర్థకవిశేషణములు

- వండికొనఁగల
- వండుకొనఁగల

తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు

- వండికొనియెడు
- వండికొనియెడి
- వండికొను
- వండుకొనియెడు
- వండుకొనియెడి
- వండుకొను

వ్యతిరేకార్థకవిశేషణములు

- వండికొనని
- వండుకొనని

సమాసాదికంబుపూర్వంబట్లెయుండునది.

ఆత్మనేపదార్థకము.

వర్తమానార్థకము.

ఏ	బ
వండించికొనుచున్నాఁడు	వండించికొనుచున్నారు...
వండించికొన్చున్నాఁడు...	వండించికొన్చున్నారు ...
వండించికొంచున్నాఁడు	వండించికొంచున్నారు ...
వండించికొనుచున్నది	వండించికొనుచున్నవి ...
వండించికొన్చున్నది...	వండించికొన్చున్నవి ...
వండించికొంచున్నది...	వండించికొంచున్నవి ...
వండించుకొనుచున్నాఁడు	వండించుకొనుచున్నారు...

శేషంబెల్లఁబూర్వంబట్లూహ్యంబు

కర్మార్థకము.

ఏ	బ
వండించికొనఁబడుచున్నాఁడు	వండించికొనఁబడుచున్నారు
వండించుకొనఁబడుచున్నాఁడు	వండించుకొనఁబడుచున్నారు
వండించికొనఁబడుచున్నది	వండించికొనఁబడుచున్నవి
వండించుకొనఁబడుచున్నది	వండించుకొనఁబడుచున్నవి

శేషంబెల్లఁబూర్వంబట్లూహ్యంబు.

ప్రార్థనాద్యర్థకమువర్ణంబునకులోపంబొం డెనగు॥ అచ్చుపరంబగునపుడుగలుగదు॥ ఉదాహరణము ॥ వండు నీవు॥ వండుము. నీవు

ప్రార్థనాద్యర్థకముడువర్ణంబులకంటె॥అ॥ఆ॥ఇ॥ ఈ॥ వికల్పంబుగానను ప్రయోగింపంబడు.

ఏ　　　　　　　　బ

ఉదాహరణము.

వండుము	...	...	వండుఁడు
వండుమూ	...	...	వండుఁడూ
వండుమి	...	...	వండుఁడి
వండుమీ	...	...	వండుఁడీ

ఇక్లిక్లిడనూహ్యంబు

వ్యతిరేకార్థకమధ్యమపురుషంబునకు -ఎ-ఏ-ఒ-ఓ అయ్యా-అమ్మ- ఇత్యాదులుయథాయోగ్యంబుగాఁ(ప్రా)ర్థనార్థంబుననుప్రయుక్తంబులగు.

ఉదాహరణము॥ వండవె॥వండరె॥వండవే॥వండరే॥ వండవొ॥వండరొ॥వండవో॥ వండరో॥వండవయ్యా॥వండరయ్యా॥వండవమ్మ॥ఇత్యాదులూహ్యంబులు.
ఆశీరర్థంబునధాతువునకు తవర్ణంబువచ్చు ॥ కొట్టుతఁ తద్ధర్మార్థముకంటె॥ గాత॥గావుత॥గాక॥అనునవియాశీరర్థంబుననుప్రయుక్తంబులగు॥వండుగాతఁ॥వండుదురుగాతఁ॥వండుగావుతఁ॥వండుదురుగావుతఁ।

ఒకానొకచోటం గేవలతద్ధర్మార్థకంబును నాశీరర్థంబునం బ్రయోగింపఁబడు॥నాయఘంబులఁబోగొట్టునందసుతుఁడు ॥ (ప్రా)ర్థనాద్యర్థంబునం బ్రథమపురుషంబున ధాతువునకుడు ప్రత్యయంబును ధాత్వంతోకారంబునకేత్వంబుననగు॥హరినాయఘములఁగొట్టెడుఁ॥ లక్ష్మీనారాయణులునాయఘములఁగొట్టెడుఁ.

అయ్యర్థంబునందయ్యప్పరంబగునపుడు ధాతువున
కు ఎడుమయనువర్ణకంబువచ్చు.

హరియఘంబులఁగొట్టెడుమనివదించె.

ఇత్యాదులు సత్కవివ్యవహారంబుల నెఱుంగునది.

ధాతువు సకర్మకంబని యకర్మకంబనియుద్వివిధంబు
కర్మసాపేక్షంబగునది సకర్మకంబనంబడు - కర్మనిరపే
క్షంబగునది యకర్మకంబనంబడు.

ఉదాహరణము.

సకర్మకము.

కర్త్రర్థకము.

రాజు- శత్రువులను- కొట్టుచున్నాఁడు.

అకర్మకము.

చంద్రుఁడు- ఉదయించెన్.

ధాతువునకుఁగర్మార్థంబునఁబడు ధాతువను ప్రయు
క్తంబగునపుడు కర్తృవాచకంబు తృతీయాంతంబును క
ర్మవాచకంబు ప్రథమాన్తంబునగు.

కర్మార్థకము.

రాజుచేత- శత్రువులు-కొట్టఁబడుచున్నారు.

ఆంధ్రభాషయందు-భావార్థలస్థానిక ప్రత్యయంబు
లేమిం జేసియకర్మకంబునకుఁగర్త్రర్థప్రయోగంబొక్క
టియ కానంబడియెడు

ణ్యర్థంబునం ప్రయోజకకర్తృవాచకంబు ప్రథమా
న్తంబును ప్రయోజ్యకర్తృవాచకంబు తృతీయాన్తం

బును కర్మవాచకంబు ద్వితీయాంతంబునుగా సకర్మకధాతువునకుఁ గర్త్రర్థంబునఁ బ్రయోగించునది.

ఉదాహరణము.

రాజు-భటులచేత-శత్రువులను-కొట్టించుచున్నాఁడు-

గతిబుద్ధ్యాద్యర్థయోగంబునం బ్రయోజ్యకర్తృవాచకంబు ద్వితీయాంతంబయగు.

ఉదాహరణము.

దేవదత్తుఁడు-యజ్ఞదత్తుని-గ్రామమును-పొందింపుచున్నాఁడు.

ఇత్యాదులూహ్యంబులు.

ణ్యంతకర్త్రర్థంబున నకర్మకధాతువు ప్రయోగించునపుడు ప్రయోజ్యకర్తృవాచకంబు ద్వితీయాంతంబయగు.

బొమ్మలు-ఆడుచున్నవి.

సూత్రధారుఁడు-బొమ్మలనాడించుచున్నాఁడు

కర్మార్థకము.

సూత్రధారునిచే బొమ్మలాడింపఁబడియెను.

ఇత్యాదులూహ్యంబులు.

విభక్తిబోధిని పర్యాప్తంబయ్యె.

